

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.-	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre --- : 3.-	Negyedévre --- : 3.80
Félévre --- : 6.-	Félévre --- : 7.-
Egész évre --- : 12.-	Egész évre --- : 14.-

Egyes szám 4 fillér, vidékre 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28

Hirdetések petit számítású, díjazás szerint.

Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Az adott szó.

Budapest, január 5.

Honmentő Tisza István egy gyöngye pillanatában a mágnás kaszinóban szavát adta, hogy azonnal kész otthagyni a miniszterelnöki széket, mielőtt a képviselőház az ex-lex állapotnak véget vet azzal, hogy a katonai javaslatokat és az indemnitást megszavazza. Mert hát ő nem hatalomvágyból foglalta el az országnak azt az első méltóságát, hanem azzal a becsületességgel, hogy a nemzet érdekében cselekszik és az a cél lebegett szeme előtt, amikor magát felkínálta a koronának eszközül, hogy helyre állítja a törvényes állapotot és mintegy új Mózes, csak meg akarja mutatni a helyes utat az ígért földjére, ami ha megtörtént, átadja a vezéri pálcát Józsuének, hogy bevezesse oda Izrael, illetőleg Árpád népét. Nos, hát aki ismeri Tisza István örökös vágyát és törekvését a hatalom megkaparításáért s a Tisza-család ama hagyományos szokását, hogy amit egyszer megkaparintott, azt semmi áron sem akarja kibocsátani karma közül: az ugyan köve hiszi, hogy Tisza ilyen nemes érzelmektől vezéreltetve törekedett a kormányelnökségre.

De hát ez a mostani körülmények között nem lényeges. A fő az, hogy a miniszterelnököt, ha másképpen nem menne, adott szava beváltására szorítsák. És mi hiszünk, hogy meg, mert az eddigi tények legalább azt bizonyítják, hogy Tisza megtartja azt, amit félszavával megpecsételt. Fel kellene tehát hívti valami módon arra, hogy ismétlje ezt az ígéretét ünnepiesen a képviselőházban. Ha megteszi, úgy, nézetünk szerint, nem lehet semmi gátja annak, hogy a ház teljesítse a miniszterelnök által kifejezett kívánságokat. Ez annyival inkább kötelessége volna a képviselő uraknak, legyenek azok a Tisza-uralomnak ellenségei vagy barátai, mert azzal, ha az ország egy csapásra megszabadul a törvénytelen állapotok okozta súlyos válságtól és Tiszától, ez oly szerencsés megoldás lenne, aminél szerencsésebbet reményleni ez idő szerint nem lehet. Nem lehet pedig azért, mert nem hiszünk, hogy Tisza után még akadna vezérlő politikuskaink között csak egyetlen egy is, aki elvállalná a kormányelnökséget anélkül, hogy a katonai kérdéseket és a magyar nyelv ügyét a hadseregben a nemzet óhajának megfelelőleg ne rendezze, illetőleg, hogy az ilyen rendezéshez a király beleegyezését ki ne eszközölje, mert e nélkül hasonló volna élete a Tisza-viragéhoz. De nemcsak szerencsés, hanem szükséges is volna az ilyen megoldás, mert ha a mostani válság még tovább tart, abból beláthatatlan veszedelmek származnak úgy az országra, mint a dinasztíára.

Napról-napra mind ijesztőbb hírek érkeznek a katonák lázongásairól, amelyek míg egyrészt

számos egyénre és családra végzetes kimenetelűek lehetnek, másrészt alkalmasak nemcsak arra, hogy a hadsereg annyira féltett fegyelmét tönkre tegyék s ez által annak megbízhatóságát nullifikálják s így értékét a szövetségesek előtt végképpen lerombolják, hanem arra is, hogy a monarchia tekintélyét a sárba tiporják, nevetségessé tegyék. Hogy pedig ez volna a célja az uralkodónak, az pusztán képtelenség. Éppen ezért együgyű és ostoba beszéd az, hogy a király vetgátat a nemzet óhaját, vágya elé. Legyen csak a magyar államiérvekben elég bátorság felvilágosítani minderről az uralkodót, meg fogják látni, mi lesz a következménye. De amíg csak szolgalelkek veszik körül a trónt és sötét fejű, a magyar gyűlölettel elvakult osztrák generálisok adnak a legfőbb hadúrnak tanácsokat, addig csak természetes, hogy ezek tanácsain indulva, megszületnek a clopyi hadiparancsok és semmibe vétetnek a nemzetnek jogos aspirációi, sőt törvényben biztosított jogai is. Az uralkodó nem láthat, nem tapasztalhat mindent, kénytelen tanácsosai javaslatai alapján eljárni. Már most ha nincs köztük olyan, aki férfiasan rámutat a mind jobban növekedő veszedelmekre, amelyek egyformán veszélyeztetik az ország jólétét és a dinasztia biztonságát, igazán nem tehet róla, ha maga alatt fűrészezi a fát.

Bizonny-bizonny megérdemli azt az áldozatot Tisza akkor, még legelkeseredettebb ellenfeleitől is, hogy megszavazzák neki a katonai javaslatokat és az indemnitást, ha ahhoz állása elhagyását köti, mert véleményünk szerint ő lehet már az utolsó, aki nem mint önzéletes magyar ember, hanem mint közönséges bérszolga jutott a király tanácsosai között az egyik legkiválóbb, de tagadhatatlanul egyik legnehezebb polcra.

Budapest, január 5.

A képviselőház legközelebb folyó hó 7-én csütörtökön délelőtt 10 órakor tartja ülését, amelynek napirendjére a létszám megállapítási javaslat részletes tárgyalása van kitűzve.

Katonai tanácskozások Bécsben. E hó másodikán kezdődtek meg a bécsi Burgban az évenként ilyen időtáiban tartatni szokott katonai tanácskozások a királyi elnöksége alatt. A tanácskozáson a vezérkari főnökön, a közös hadügyminiszteren és a közös hadügyminisztérium elnöki irodájának vezetőjén kívül esetről-esetre részt vesz a három csapatfőfelügyelő és a főfelügyelő is. E tanácskozáson, amelynek lefolyását és eredményét természetesen titokban tartják, megvitatják mindazt a fontos eseményt, amely az elmúlt év során a hadügy terén előfordult s ugyancsak hadügyi morleget készítenek. Tárgyalják továbbá a tábornoki kar személyi ügyeit, különösen a minősítvényét. Alaposan mérleget a csapatfelügyelők jelentéseit az évi szemleutakról s végül megbeszélnek a hadsereg harcképességére vonatkozó kérdéseket is. A tanácskozást tegnap folytatták s előreláthatóan a hét folyamán be is fejezik.

Minisztertanács. A mai délelőtt folyamán minisztertanács volt a képviselőházban, melyen az összes miniszterek résztvettek.

Pótválasztások. Nagy-Szöllősről jelentik, hogy az igazoló-választmány a képviselőválasztás hatánapját január 11-ére tűzte ki. Választási elnök Kaminszky Mihály közjegyző lesz. A kormánypártnak Sándor János belügyi államtitkár, a függetlenségi pártnak Nagyutai Ferenc a jelöltje. — A dunaszerdahelyi körületben e hó 7-én lesz a választás. Katona Mór dr. egyetemi tanárral szemben a néppárt Radványi Gyula bírtokost léptette fel.

A kultuszminiszter iskolai programja. Mióta Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter újévi beszédében a kultúrterec legközelebbi teendőiről nyilatkozott s programját körvonalazta, politikai körökben azóta sok szó esik a kulturális teendőkről, melyek az obstrukció miatt sajnos halasztást szenvedtek. Általános a vélemény, hogy Berzeviczy kultuszminiszter éles szemmel találta meg azokat a hiányokat, melyeknek pótlása a legsürgősebb s a készülő törvényjavaslatok — melyekről alább számolunk be — mutatják, hogy a kultuszminiszter a tett embere és komolyan veszi hivatását. Az új meg lehetős előhaladoit állapotban levő javaslat központja a magyar nyelv kötelező tanítása a középiskolákban, mely az elmúlt huszonnégy év alatt végérvényben mindig csak pium desiderium maradt. Emellett a törvényjavaslat a végleges megoldás stádiumába fogja vinni a gazdasági ismétlődő népiskolák régóta vajdó kérdését s végleg rendezni a tanfelügyelet, a tanítói képzés s a lekezeletti tanítók fizetésrendezésének vitás kérdéseit. Nem szükséges hangsúlyoznunk, mily fontos tárgyai ezek a kultúrának s örömlükre fog szolgálni, ha Berzeviczy Albert kultuszminiszter a magyar nemzeti szempont kidomborítását szem előtt tartva, egy minden ízében magyar műveltség kialakítását tűzi ki célul.

Az igazságügyi közigazgatás decentralizációja. A félhivatalos M. N. jelenti: A királyi ítélőtábla szétosztása alkalmas tervbe vették, hogy az adminisztráció terhének egy részét a királyi ítélőtábla elnökeire ruházzák és pedig azokat az igazságügyi közigazgatási teendőket, amelyek a helyszínen közvetlenül sokkal könnyebben intézhetők el. Dr. Pócs Sándor igazságügyi miniszter most azon fáradozik, hogy a számvevősegeket az illető táblai kerületbe tartozó igazságügyi intézetek ügyeire nézve a táblai elnökségekhez kihelyezze; valamint ezen ügyekre nézve az utalványozást is a táblai elnökre ruházza. A nagyfontosságú reform most van előkészítés alatt. Az ügy természetesen több melles intézkedéssel is kapcsolatban áll és azért sok munkával jár.

Dementált bankkormányzóság. Egyes felmerült híresztelésekkel szemben a félhivatalos Bud. Tud. a következőket jelenti: Az egyes lapokban legutóbbi időben felmerült az a híresztelés, mintha a Magyar Jelzálog Hitelbanknál és a Magyar Agrár- és Járdekbanknál kormányzói állás szereztetnék, amelyet azután Széll Kálmán foglalna el, mint illetékes helyről értesülünk, teljességgel alaptalan.

Kronika.

Budapest, január 5.

Több beavatott politikus nézete szerint a helyzet a kormányra nézve ismét válságossá kezd válni. Hogy miért? — erre konkrét adatokkal megfelelni igen bajos. Hiszen a kormány tegnap épp úgy megítélhette a pótostrukció ellenállási képességét, mint ma, mindenesetre számolnia kellett azzal, hogy Ugronék végletekig viszik a dolgot, így hát abban az előrelátott cselekményben, hogy Ugronék tovább viszik a harcot, tulajdonképpen nem lehet kimutatni a válságnak valamely újabb fordulatát. Ez csakugyan igaz. Ámde a politikai helyzet érzékenységét lényegesen rokozza egyfelől a japán háború lehetősége, fokozzák másfelől a visszatartott katonák zavargásai, melyek a hadsereg fegyelmén és tekintélyén példátlan rést ütnek. Röviden: a hadügyi vezetőség, mely fogalom alá a legtöbb hadur is bevonni szokták, napról-napra türelmetlenebb az ujonchiány és a haderő ex-lex állapota miatt. A türelmellen várakozás éle persze a Tisza István személye ellen irányul első sorban, aki megígérte, hogy rendet csinál; ime, most várják ígéretének beváltását. Csak hogy miként segítsen Tisza István a helyzeten?

Igen egyszerű lenne bevárni az obstruáló Ugronisták végkimerülését, de az említett s jól megérthető türelmetlenség a kibőjtölés ezen politikájának nem kedvez. Maguk Ugronék is csak abban az egyben reménykednek, hogy ők tovább fogják bírni szusszal, mint Tisza gróf. Számítanak rá, hogy vagy felülről jövő válság sujt rá a kormányra, vagy pedig megint történik olyan valami, ami a leszerelt Kossuthistákat is újabb harcra ingerli. E számításokba Tisza is belelát, ezért az összetett kéz politikáját nem szívesen folytatja, tapasztalatból is tudván, hogy a mai viszonyok között egy huzamos ideig tartó passzív rezisztencia tulajdon pártjának politikai energiáját is rendkívül gyengítené. Ezenkívül nem lehet ambíciója politikai művészetét oly módon mutatni be, hogy óriási táborával együtt vesztegelni legyen kénytelen mindaddig, míg Ugronék igy-
karják. Tisza grófnak mindenesetre dokumen-

tálnia kell, hogy tenni tud és terve volt, mert az a történetek után sem Bécs előtt, sem Tisza személyes hívei előtt nem mehet új találmányu mentő cselekmény számba, hogy csendes lamentációval bevárja, mignem a legutolsó obstruáló mohikán hangszála is bereked.

Tenni kell tehát, de mit? Ime itt van a házszabályrevízió mentő horgonya, amelynek révén a kormány hatékonyabb eszközökhöz juthatna az obstrukció leszerelésére. Igen ám, csak hogy a házszabályrevízió igen kényes kérdés. Ennek rendezése közben a kormány okvetlenül összezőrdülne a Kossuth-párttal s könnyen jogcímet szolgáltatna ki az ellenzék egyesített obstrukciójának. Maga a Kossuth-párt zöme is szívesen megragadná az alkalmat arra, hogy a Tiszakormányval összepörölgjön, mert a vidék általában nincs meglegedve Kossuthék magatartásával, amit ők jól tudnak. Kossuthékat sok szemrehányás éri különösen amiatt, hogy éppen akkor hagyták abba a harcot, amikor visszavonulások alkalmat nyújtott megszervezni a közhatalmat egy új választási politika exponenseivel. Nyílt titok továbbá, hogy a Kossuth-pártnak az a része, amely eddig nemesak páros napokon obstruált, legnagyobb mértékben elégedetlen a helyzettel. Ily körülmények között a Kossuth-pártnak sokan szívesen üdvözölnének minden olyan incidenst, minden olyan új kérdést, mely nem lévén paktumtárgy, visszaadná a párt szabadkezét s az obstrukció felelevenítésére módot nyújtana. Ezt a lelki dispoziációt is ismeri Tisza, ennél fogva alaposan megfontolja a dolgot, mielőtt elővenné a házszabályrevízió kérdését. De ha ezt a casus belli t sem merik elővenni, akkor egyáltalán miféle cselekményt várhatunk?

Hátra volna még a házfelosztás és új választások elrendelése. Hanem hát ennek az utolsó megoldási módnak is többrendbeli akadályai vannak. Először is az új választások előtt okvetlenül módosítani akarja a kormány a házszabályokat, mert különben ugyanazon eszközökkel megy bele az új parlamenti küzdelmekbe, amelyekkel ma rendelkezik, ez pedig nem nyereség. A kényelmes kormányzás czélzatával megejtendő re-

vizió azonban a mai feszült viszonyok között könnyen oda vezethet, hogy teljes erővel kitör a régi háború.

Hát ez olyan vállalkozás, melynek végét nem látni. Azután Tisza István a választói jogok kiszélesítését is megígérte és ennek az ígéretnek a Ház felosztásáig kell eleget tennie, ha csak a Kossuth-párt meg nem szegi a paktumot. A választói jog revíziójának kérdése azonban először is meglehetősen tisztázatlan, másodsor pedig ez a kérdés sorrendben nem előzheti meg azokat a javaslatokat, amelyek a mai törvénytelen állapotból vannak hivatva az országot kivezetni. De ha egyszer kint leszünk az ex-lexből, akkor már a kormánynak nem forog fenn semmiféle pillanatnyi érdeke arra nézve, hogy feloszlassa a Házat. Ez a szükség éppen az obstrukcióból folyik, már pedig az obstrukció a sorrendben elől álló ex-lex-kivezető javaslatok körül mozog. A kormány tehát a jelzett revíziók teljesítésével nem menekülhet meg az obstrukciótól a házfelosztással sem.

Menekülni lehetne az obstrukciótól akkor, ha ex-lexben oszlatná fel a Házat. Ezt azonban nem teheti meg a kormány többek között először a Kossuthékkal fennálló paktum miatt, másodsor azért, mert a házszabályrevíziót így is csak meg kellene ejtenie, ami pedig, kivált új választások bevezetéseként, heves ellenállásokba ütköznék; végre az ex-lexben való házfelosztás lehetőségére nézve maga a szabadelvű párt sem egyformán gondolkozik.

Végig tekintve ekként a lehetőségeken, arra a végső következtetésre jutunk, hogy a kormány aligha tehet mást, minthogy a pótostrukciót kibőjtöli s ha bírja lelekedeztet, ezt fogja tenni a kormány, mert minden más elképzelhető vállalkozás csak jobban mérgecseníté a helyzetet.

A kibőjtölés politikája a mai élére állított helyzetben kínos a kormányra nézve és nem lelkesítő a támogató pártra sem. Erre és a közbe jöhető események zavaró hatásaira számítanak Ugronék, mikor konok állhatatossággal megakasztják a törvényhozás munkáját s folytatják végletekig a hazard-játékot a nyereség minden reménye nélkül. Számításaikban azon-

Láttam egy kis leányt...

Egy bácsi töprengése.

Írta: Isaák Márta.

... Láttam egy kis leányt. Az első kislányt, aki egészen és igazán tetszett nekem. És ez nagy szó, mert én válogatós vagyok nagyon.

Ugy-e mindig mondtam, hogy nagyon szép lesz? De hogy jóslatom ennyire beteljesedjék, arra mégsem voltam elkészülve. Olyan, mint egy csillag, olyan, mint egy virág. A szeme hol barna, majdnem egészen sötét, hol zöld, éppen olyan zöld, mint a tenger. Csodálatos. A haja, ahol nem barna, aranyos egy kicsit, a füle mellett hullámosan göndör egy kicsit... Az arca rózsalevéli színű. Jó. Okos. És a lelkében a géniuszok nagy családjából hajlékot vállalt valamelyik... Gondolkozik. A szíve szeretettel teljes. A kedélyében meg van a kellő adag a napsugárból...

Éppen kétségbe akartam esni. De ez a kis lány nem engedte! A felhők már bocsátkoztak lefelé, már-már kitört a vihar, mikor erre a kis lányra tévedt a tekintetem és mint a villám cikázott át a lelkemen, hogy: nem szabad! Ugy bizony, ennek a kis lánynak az arcára az van írva, hogy tilos kétségbeesni! Anyira tilalmas, hogy aki megszegi, majdnem vétkezik.

Furcsa, mikor felnőt öreg emberek, akiknek «sötét haja őszbe vegyül már», pirulni kénytelenek... Ennek a kis lánynak én nem tudom, hanyadizigleni nagybácsija vagyok, így hát ő hugom nekem mindenkeppen. De arról nem va-

gyok bizonyos, hogy valóságban ki és mi ő? Lehet, hogy angyal. Vagy meghatározta már akár hívó, akár hitetlen az angyal fogalmát? Tudja az egyik bizonyosan, hogy van s a másik bizonyosan, hogy nincs? És ha van, okvetlenül muszáj az, hogy szárnya legyen?

Csend! A kislány énekel. Minő tisztá, esengő, magas hang. Mint a költőzködő fecskék, ezüstös, egyhangú csilingelése a kristálytisztá, világoskék őszi levegőben, olyan szívhez szólón hangzik nótájában az örökös refrén...

Kék ruha van rajta. Mikor az ebédőbe léptem, éppen körös-körül járta a megterített asztalt és mint Hófehérke, elesipett egy morzsát minden darab kenyérből. Aztán szőlőszemeket csipegetett. Hátra tette a kezét és nevetett, mikor köszönni akartam neki. Azt mondta, tudja, ki vagyok, hogy örül, hogy eljöttem végre s hogy Isten hozott közéjük, de kezét azt nem ad, mert... mert... majd máskor! Aztán mégis bele dörzsölte az ujjait a zsebkezdőjébe és ide nyújtotta a kezét. Előbb az egyiket, aztán a másikat is. Soha, soha ilyen beszédes — és igazmondó — ilyen különös, kedves két kezét nem láttam. Soha sokatmondóbb karikagyűrűt, kerek kék kövecskével, nyulánkab és kecsesebb gyűrűs ujjon.

— Még meg van? — kérdeztem tőle. Három éves volt, mikor kapta tőlem, a két ujjára huztam rá, mert akkor erővel gyűrűt akart és menyasszony akart lenni és azt mondta: «te leszel a vőfélyem, te csunya bácsi, mert szeretlek téged, de vőfélyt szívesen hoznál nekem!»

Ezt mondta a kis haszontalan.

Most piros lett, mert sokszor elmondták neki akkori követelését.

Az jutott eszembe, talán azért hordja most, hogy menyasszony, vagy annak készül.

«Sűrű sötét éj, dühöngő déli szél!» csak nem vagyok talán szerelmes? Mert erre a gondolatra egy sarki szán-expedíció elgémberedett tagjának éreztem magam, aki utolsó kutyáját, a «Suggent» agyonlőni kénytelen!

Hogy megy majd az utazás ezentúl? Mit csinállok a jegesvilágban, a hosszú nappal, a hosszú éjszaka országában egyesegyedül?

Igy egyszerre? Ez lehetetlen, ez természetellenes.

Még mindig a kezemben van a keze az első kislánynak, aki egészen és igazán tetszik nekem.

Es most, hogy észre jövök, hirtelen előlköm mind a két kis kezét, gyűrűstül...

A kislány, aki annyira tetszik nekem, azt hiszi, hogy megbolondultam. És meglepetve néz rám. Meglepetve és tülig pirultan.

Szép kis ismerkedés!

... Kellemes, hogy a lármás öccsök, a kékszemű és hófehér haju nagymama, az átlag nagyon kellemes emberpár — de a kislánynak Isten iránt nem eléggé hálás szülei épp most rabognak, tipegnek és sétálnak be az ajtón, megkímélve a magyarzkodástól!

Ámde a tekintélyemnek egyszer s mindenkorra vége van.

A kis hugom nem tisztel, nem tisztel, nem tisztel...

ban valószínűleg csalódní fognak, mert durva taktikai hiba kormányokat mindenkor elbuktat-hat ugyan, de a döntő körökben éppen most fognak attól tartózkodni a legjobban, hogy a pótobstrukció hadi zsákmányául a kormány fejét odaadják. Semmi sem tartja jobban Tiszát, mint éppen a pótobstrukció, mert ennek deferálni nem hajlandó sem Bécs, sem Budapest. Ellehet mondani, hogy Tiszát Ugronék nemcsak megerősítik, de egyenesen ők terelik a kormányzati rendszert az erőszak tendenciába.

A házszabályok módosítása.

Erdekes dolgról beszélgetnek most politikai körökben. Azt mondják, hogy a képviselőház most folyó ülészeit az ujonctörvény és az indemnitás elintézése után be fogja rekeszteni a király. A be-rekesztés előtt azonban a kormány a házszabályok módosítását is fogja indítványozni. A kormány terve szerint, amely azonban még nem végleges, a Ház hetenkint csak négy nap tartana ülést, *délután háromtól este kilencig*. Az új rend csak a következő ülészakban lépne életbe. A most folyó ülészakot, melyben már 367 ülés volt (míg máskor 210-220 ülés alkot egy ülészakot), csak azért nem rekesztették még be, mert előbb a házszabályok módosítását is el akarja végeztetni a Házzal a kormány. Az új ülészak, melyben már az új házszabályok volna-
nának érvényesek, a most folyó ülészak berekesztését követő napon már megkezdődne.

Csatlakozás Apponyiékhoz.

Nosz Gyula orsz. képviselő, ki a szabadelvű pártból már régebben kilépett, a mai napon bejelentette gróf Apponyi Albertnek a vezetése alatt álló disszidens-csoporthoz való csatlakozását.

Biharmegye Tisza Istvánnál.

Biharmegyei küldöttsége, mely a legutóbbi közgyűlés határozatából kitolyólag üdvözlő feliratot nyújt át Tisza István gróf miniszterelnöknek, ma délután két órakor érkezett Budapestre. A miniszterelnök délután öt órakor fogadja a küldöttséget, melyet Beöthy László főispán vezet, a miniszterelnöki palotában. Ez alkalommal üdvözlő-feliratot nyújt át neki a vármegyei küldöttsége.

Katonai zavargások.

A politikai világot most az a szomorú perspektíva izgatja, melyet a *bileki, trebinjei* és az ezek nyomán az országban másfelé is már mutatkozó

katonai zavargások nyújtanak. A hadügyminiszterium a boszniai esetekről a következő kommunikét bocsátotta közzé:

«A bileki helyőrség egy részének zavargásáról eddig beérkezett hírek arra vallanak, hogy a 69-ik gyalogezred első zászlóaljából való részeg katonáknak több helyütt elkövetett durva kihágásairól van szó. Egy ottani erődítmény legénysége karácsony estéjén a parancsnok azt az engedélyt, hogy evv mérsékelt és általa megállapított bormennyiséget szerezzen be, arra használta fel hogy az eszméletlenségig leigya és aztán fegyelemsértő kihágásokra adja magát, melyek a rend helyreállítása céljából az odahívott felügyelő közeg közbelépését vonták maguk után. Hasonló esetek történtek karácsony mindkét napján O-Bilek községének nyilvános helyein is. Kétségtelen, hogy ezek a kihágások nem részegkedő katonák öntudatlan cselekvésének, hanem annak az elégedetlenségnek tulajdoníthatók, melyet a katonáknak az aktív szolgálatban való visszatartása okozott. Ugy látszik, hogy a mostani esetben ez az elégedetlenség jutott kifejezésre, bár a legénységet a legnagyobb jóakarattal felvilágosították az időleges visszatartás szükségéről és arra utaltak, hogy ez az intézkedés semmiestre sem a hadügyi vezetőség represszáliája, hanem természetesen katonai követelménye ama politikai jellegű akadályoknak, melyek a hadsereg rendes kiegészítésének, a törvényes ujonctulák megszerzésének eddig útját állították. A zavargók ellen a kellő szigorral jártak el és majd viselniök kell a katonai fejelem ellen erősen vétő elhatásuk súlyos következményeit. Vajjon a sajnálatos eseményeket talán nem *meggondolatlan külső befolyások* készítették-e elő és okozták-e, ezt most nem lehet kétségtelenül megállapítani. Azóta újabb zavargások nem történtek a bileki helyőrségben.

A kommuniké utolsó passzusának egyik kifejezését az obstruáló képviselők nagy izgatottsággal fogadták, mert benne az obstrukcióra való célzást látnak.

A zavargások színteréről újabb eseményt nem jelentenek. A trebinjei garnizon-áristom tele van bileki hatvankilences, meg harminckettős bakával, akik a börtönben igen csöndesen viselik magukat. Bozontos császárszakállt viselnek valamennyien. Némelyiknek nagy bajusza van. A börtön igen megtörté őket. Egyre azon tűnődnek, mi lesz velük. Már sajnálják meggondolatlan tettüket. Mivel az újabb letartóztatottak számára már Trebinjében nincs hely, egy részüket Mosztárba, a másikat Raguzába fogják vinni.

A bileki és trebinjei események hatása alatt a *debreceni* 2-ik honvédhuszárezredben is fel-

ütötte fejét az elégtelenség a három évüket már kiszolgált huszárok között. Mint *Debrecenből* jelentik, tegnap a kiszolgált huszárok közül *többen kilétek a sorból* s kijelentették, hogy *nem szolgálnak tovább*. Az ezred parancsnoksága közülök *nyolcat bebörtönzött*.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, jan. 5.

Egy esztendei várakozás után ma elérkeztek odáig, hogy az 1903. évre eső ujonctulakról szóló javaslatot általánosságban megszavazhatta a Ház. Mennyi küzdelem, remény, csalódás és bukások kellettek ahhoz, hogy idáig elérkezzenek, de csak idáig, mert még ennek a javaslatnak a sorsa nincs eldöntve, mert most következnek a részletes tárgyalása s a katonai vitában hátra van még az ujoncmegajánlás teljes anvaga. De ez is valami, hogy idáig elérhettek.

A mai ülés egy kis tromffal kezdődött, amit Polónyi Géza rendezett a néppárt ellen. Polónyi ugyanis az ülés elején pártiában kiadta a jelszót, hogy a Rakovszky halasztó indítványa fölötti szavazásban ne vegyenek részt.

Napirend előtt a *bileki* katonai lázadás foglalta le a Ház figyelmét. Polónyi emlékezett meg a lázadásról s kérte a kormányt, hogy a Boszniában elhelyezett öreg katonákat váltsák fel.

Tisza István gróf miniszterelnök válaszában a kormány jóakarátát ígérte meg s ugyanezt tette Nyíri Sándor honvédelmi miniszter is Rakovszky Istvánnak azon kérelmére, hogy a lázongó katonákkal szemben méltányosan járjon majd el a katonai büntető bíróság.

Ezután megkezdődtek a szavazások az indítványok és az ujonctulakról szóló javaslat felett. A Ház többsége elvetette Rakovszky és Bartha Miklós indítványait s miután a többség általánosságban elfogadta az ujoncjavaslatot, az azokkal szemben beadott ellenindítványok maguktól elesetek.

Legérdekesebb volt a Holló Lajos indítványa feletti szavazás, amely indítványt eredetileg Kossuth Ferencnek kellett volna benyújtani az ujoncmegajánlási javaslat tárgyalása alatt. De mint azt már tegnap megírtuk, Holló halasztta el Kossuth elől s így a mostani javaslat tárgyalása alatt kellett fölött szavazni. Mindenki egyhangu szavazást remélt, annál is inkább, mert a miniszterelnök ahhoz már a Kossuth-párttal folytatott tanácskozások során hozzájárult. De ez az indítvány sem mehetett egyhangulag keresztül, mert Okolicsányi László, az obstruáló Holló-csoport tagja az indítvány ellen szavazott.

A szavazások után az ujonctulakról szóló javaslat részletes tárgyalása következett. A javaslat címénél Szederkényi Nándor szólalt fel, aki az eredeti cím: «közös hadsereg» helyett «magyar hadsereget» követelt.

Münnich Aurél előadó védte meg a javaslat címét az ellenzék zajos közbekiáltásai mellett. A cím feletti vitát nem folytathatták tovább, mert az idő annyira előrehaladt, hogy a sor most már Bakonyi Samu sürgős interpellációjára került, aki a honvédelmi miniszterhez azon debreceni katonák ügyében intézett kérdést, akiket azért csuktak el, mert a szabadságszobrot megkoszorúzták.

A honvédelmi miniszter rögtön válaszolt az interpellációra s válaszából kitűnt, hogy a letartóztatott katonák büne sokkal súlyosabb, mint azt az interpelláló előadta. A miniszter különben csak részleges választ adott, az érdemleges választ akkorra tartotta fenn, mikor teljesen tájékozva lesz a részletekről.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Elnök: Perczel Dezső.

Jegyzők: Szóts Pál, Dedovics György és Endrey Gyula.

Elnök az ülést megnyitja s hitelesíti a mult ülés jegyzőkönyvét. Bemutatja az irományokat, jelenti, hogy napirend előtt Polónyi Géza kíván szólni.

Bilek.

Polónyi Géza: Fájdalommal emlékszik meg s hároméves katonákról. A függetlenségi párt mindig arra törekedett, hogy ezek a katonák hazaeresszen-

Hogy is tisztelne?

... Gondolkozik. Aranyszínnel befuttatott haját már harmadszor simítja ki a homlokából. Ugy tesz, mintha nem is léteznék az a bácsi, aki megkeveredett vicispán módjára viselkedett az előbb. És mikor tréfálnak, a gyűrűt, a menyasszonyságot emlegetik, s hogy még mindig szép völegény kell-e neki? lehuzza az ujjáról és a zsebébe rejti. Komolyan néz el felettem és minden második percben elpirul.

Csodálatos! amíg a fekete kávéit isszuk, amíg az őszbe hajló tájékat nézzük a terrasról, amíg gazdálkodunk és politizálunk, amíg egyik óra a másik után, a falusi vendéglátás törvényei szerint leperreg, mindinkább úgy tetszik nekem, hogy most valami nagy, nagy dolog történik. Valami, ami szemmel nem látható, kézzel meg nem fogható és mégis igazabb ennél az egész csalfa, színes, külső világnál...

Mire — szörnyű hamar — az uzsonnát felszolgálják, már azzal is tisztában vagyok, hogy én soha, sohasem szerettem — ez előtt. Ugy rémlik most, mintha fáradságos hosszú utazás után oda érkeztem volna, ahol végre megpihenhetek.

Ugy rémlik, mintha vagy előbbi életem lett volna álom — zaklatott, hajszolt, unalmas, hoszszadalmas álom — vagy most álmodnám valami végtelen kellemes, de teljességgel lehetetlen álmot, amiből minden következő perc felébrézhet.

Ó, állj meg óra, állj meg...
Sietsz nagyon!

... citálok valamely ismeretlen poeta utolsó remekét az előttem fekvő újságlapból és sohasem éreztem még költeményt igazabbnak.

Furcsa! mért néz rám úgy az a kislány, mintha mindent tudna, mindent értené ami most engem boldogít és keserít? Mintha ő százesztendőös bölcs lenne, én meg négy esztendőös gyerek, aki a holdért sir és akit meg kell vigasztalni? Ugy, mintha betelt volna valami, amire ő várakozott?

Igy egyszerre? Hisz ez lehetetlen, hisz ez nem természetes.

Hogy én végkép szerelmes vagyok belé, azt értem. Az nem lehetett volna másképp. Az meg volt írva az én sorsom könyvében réges-régen, talán már akkor, mikor ő még csak egészen parányi kislány volt és én azt a kékköves gyűrűt adtam neki.

De hogy ő? Szegényke! Szegény csöppség! Olyan nagyon fiatal még. Olyan bájos. Olyan derült és öntudatlan. Hogy neki mától, ettől az órától kezdve bele kell lépni az élet labirintjébe?

Engem szólított fel a sors, hogy vezetője legyek s az égen egyenként feltűnőező csillagok egyenként megkérdezik tőlem:

— Hivatott vagy-e rá?

És én azt se tudom, hová legyek jökedvemből, mert ma láttam meg az első kislányt, aki egészen és igazán tetszik nekem.

senek. Ez nem történt meg, sőt a póttartalékosokat is behívják. Tudomásuk van a béleki lázongásról, amely a legszerencsétlenebb következményeket vonja maga után. Sürögösen felhívja a kormányt, hogy a boszniai ezredeket váltsák fel, annál is inkább, mert az itthon szolgált öreg bakákat már hazaeresztették. Könyörögve kéri e helyről az öreg bakákat arra, hogy néhány napig türiztessék magukat. A miniszterelnököt arra kéri, hogy a hadügyminiszternél sürögösen intézkedjék, hogy a bentartottak hazabocsájtassanak s az eseményekkel szemben enyhe eljárást eszközöljön ki. Végül azt kéri, mi jogon tartják vissza a kiszolgált katonákat? (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: A kiszolgált katonák három éven túl való visszatartása az 1888. évi XVIII. törvénycikk 1. §-án alapul.

Rakovszky István: Amiért felszólal, az, hogy nem lehet eléggé elítélni, hogy a katonák a fejelem ellen vét, mert engedelmességre kötelesek, miután a katonák arra vállalkoztak. (Elnemzés a szélsőbaloldalon.) De emberileg és lélektanilag magyarázható az öreg katonák elkeseredése. Arra kéri a kormányt, hogy a zavargók feletti ítélkezéskor méltányosan viselkedjenek s vegyék tekintetbe az igazolható körülményeket. (Zaj.)

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter: A Ház minden tagja belátja, hogy a hadseregnek egyik főfeladata az engedelmesség. Akik ez ellen vétnek, a hadügyi kormányzat szigorúan kell azokat büntetni. Méltányolja Rakovszky kérelmét s hiszi, hogy a hadügyi kormányt tekintetbe veszi a mellékkörülményeket. Üldözés nem lesz, csak a kihágásokat fogják igazságosan büntetni. A beszerzett információk alapján előadja a valódi tényállást. Az összes kihágásokban 60 ember vett részt. Ezek közül pedig összesen 16 ember ellen lett a hadbírói eljárás megindítva. A dandárparancsnok jelentése szerint 27-ike óta semminemű zavargás tovább nem történt. Ez a tényállás. (Elnök helyeslés jobboldalon.)

Polónyi Géza: Tessék hazaereszteni a magyar embereket! (Nagy zaj jobboldalon. Felkiáltások: Ne tessék obstruálni!)

Elnök: Napirend előtti felszólalások határozathozatal tárgyát nem képezik. Következik napirend szerinti Rakovszky István halasztó indítványa feletti névszerinti szavazás. A szavazást a «J» betű kezdi. Felkiáltások: Jaj! Jaj! Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után

Elnök elrendeli a szavazást s a Ház többsége Rakovszky indítványát elveti. Következik a javaslat fölötti szavazás, hogy a Ház elfogadja-e azt általánosságban a részletes tárgyalás alapjául. Először névszerinti szavazást kértek. A szünet után megtartott szavazás után elnök kihirdeti, hogy a Ház többsége a javaslatot általánosságban elfogadta a részletes tárgyalás alapjául.

Következik a Holló Lajos indítványa feletti szavazás.

Indítvány.

Mondja ki a Ház határozatilag, miszerint Magyarországon minden jognak s így a védszervezetben a vezérleti és vezényelti nyelvre vonatkozó jognak is forrása a törvényhozásban kifejezésre jutó nemzeti akarat.

Elnök kihirdeti a szavazás eredményét. Az indítvánva szavaztak 161-en, nemmel szavazott 1.

Következik Bartha Miklós felirati javaslata feletti szavazás. A többség nem fogadta el a feliratot. Következik

a javaslat részletes tárgyalása.

A javaslat címéhez

Szederkényi Nándor szól. A cím nem felel meg a törvény lényegének. Ezt hosszasan igazolja. Indítványt nyújt be a cím megváltoztatására, hogy az úgy szóljon, hogy: törvényjavaslat a magyar hadsereg, magyar tengerészet s honvédség ujoncjutalékának megállapítására az 1903-ik évre.

Münnich Aurel: Azt bizonyítja, hogy a cím teljesen megfelel a törvény szellemének s ennélfogva a véderő-bizottság nevében az eredeti szöveget kéri elfogadni.

Elnök: Megállapítja a napirendet, amelyet a Ház elfogad.

Következik

az interpelláció.

Bakonyi Samu a következő interpellációt intézi a honvédelmi miniszterhez:

I. Van-e a t. miniszter urnak tudomása róla, hogy a debreceni 39-ik császári és királyi gyalogezred hét katonája ellen amiatt, mert állítólag az ottani szabadságszobrot meg akarták volna koszorozni, bünvádi eljárást vételezett folyamathoz s hogy a terheltek immár harmadik hónapja vizsgálati fogságban tartatnak?

2. Hajlandó-e a t. miniszter ur ezen ügy miben állásáról a Háznak tüzetes felvilágosítást adni s megmondani, hogy a vád a tényleg érvényben levő katonai büntetőtörvénykönyv melyik rendelkezése alapján emeltett?

3. Hajlandó-e a t. miniszter ur törvényes hatáskörében sürögösen intézkedni, hogy a jelzett eljárás késedelem nélkül befejeztessék s a letartóztatott katonák mielőbb szabadon bocsájtassanak?

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter: Nincs most az adatok birtokában, így érdemleges választ nem adhat. Tény, hogy a 39-ik ezredből hét gyalogos ellen lázítás, tüntetés miatt eljárást van folyamatban s le vannak csukva. (Zaj a szélsőbaloldalon.) A vizsgálat folvik, az ítélet később áll. Többet erről nem tud mondani. Tagadja tovább, hogy a hadsereg vezetősége maga csinál politikát. A mostani esetre legkevésbé áll ez. Mert a katonáknak sem politizálni nem szabad, sem működésüknek politikai színezetet nem szabad adni. Itt is a szubordináció a főcél, mert ellenkező esetben sem a trónt, sem a hazát nem védene. Hanem pártokat, vagy öncélokot szolgálának s akkor tényleg érvényesülne a szoldateszka rendszer. El kell itélni azokat, akik a katonákat tüntetésre csábítják. Ez lelketlenség és hazafiatlanság.

Kutinvi Gyza: Az obstruátókat kellene a hadbíró elé állítani. (Zaj a baloldalon.)

Bakonyi Soma nincs megelégedve a miniszter válaszával.

Elnök ezután az ülést 3 órakor bezárja.

KÜLFÖLD.

A kelet-ázsiai bonyodalom.

Köln, január 5.

A Köln. Ztg. jelenti Pétervárról 4-éről: Tegnap Miklós cár elnöklésével koronatanács volt, amelyen résztvettek Vladimir és Alexej nagyhercegek, valamint a külügyminiszter, a hadügyi és tengerészeti miniszter. Ez ülésen valószínűleg az utolsó apán jegyzékre adandó orosz felelet végérvényes szövegét állapították meg. Ma megbízható helyről az hírlik, hogy Alexejev helytartó utasításokat nyert az orosz jegyzékre vonatkozólag. A Köln. Ztg. tudósítója azok után, amiket hallott, azt hiszi, hogy nem rózsás színekben látja a dolgokat, ha magáévá tesz azt a felfogást, hogy az orosz jegyzékkel adva van a konfliktus békés kiegyenlítésének lehetősége és hogy a válság megoldása nagy részben csak a japán kormány feleletétől függ.

Peking, jan. 4.

Azt hiszik, hogy Japán megkapta Oroszországtól a követeléseire vonatkozó jegyzéket. Tokiói hírek szerint Lamsdorff gróf megígérte, hogy szombaton a szeptérvári japán követ kezébe juttatja a jegyzéket.

London, jan. 5.

A Daily Express szerint Edvárd király személyesen fáradozik a béke fentartása érdekében és már intervenált is a cárnál.

Marseille, január 5.

A Petit Provercale touloni levelezőjétől táviratot kapott, melyben ez tartással azt a hírt közli, hogy az északi hajórajból, mely jelenleg utban van Toulon felé hol tartózkodnia kellene, egy osztály, mely a Kieher nevű páncélos cirkálóhajóból és a Desaix és Aube nevű hatókból áll, fognak kiválasztani. Ez az osztály Toulonba való érkezése után azonnal utasítást fog kapni, hogy távozzék a távol Keletre. Hír szerint a Sulfrain nevű páncélos cirkálóhajó is csatlakozik ehhez az osztályhoz.

TÁVIRATOK.

A török reformok.

Konstantinápoly, január 5. A portának az entente hatalmak nagykövetségeihez intézett közlései szerint három macedóniai adóbeszedéssel szemben erőszakoskodás miatt kellőképpen jártak el és a főfelügyelő utasítást kapott, hogy a december 28-án jelzett vizsátságokat az adóbeszedés körül szüntesse meg.

Az entente hatalmak nagykövetségei ma a portához juttatták a prizrendi konzulátusok másolatát, amelyben konstatálják, hogy a keresztény csendőrnök meggyilkolása és a bíró megsebezése guzinjei mohamedán szánok műve. Követelik a tettesek megbüntetését, valamint a guzinjei kajmakám és a fő-

bíró elesapását. A porta előkészíti a macedóniai vilájetekben létesített reformok jegyzékét az entente hatalmak nagykövetségeinek való átutalás végett.

Az Egyesült-Államok és Panama.

Washington, jan. 5. Roosevelt elnök külön üzenetet küldött a kongresszusnak, amelyben közli a Panama-ügyben való jegyzékváltást. Az üzenetben arról van szó, hogy az Egyesült-Államoknak nem volt részük a panamai forradalom támasztásában és szításában. Az Egyesült-Államok részvételeről szóló sértő közlések inszinuációk. Majd okokkal igazolja az Egyesült-Államok tovább való elárását. Az elnök kiéjt a kongresszusnak a Panamával való szerződés mihamar való elfogadásának szükségességét és kijelenti, hogy most az egyedül való kérdés a csatorna kiépítése. A jegyzékváltásból ki világlik, hogy Rajez tábornok azt a kérdést tette fel, hogy milyen magatartást tanúsítanak az Egyesült-Államok, ha Kolumbia betörne Panamába. December 11-én erre azt felelték, hogy az Egyesült-Államok Kolumbia betörését nagy aggodalommal vennék, mert ez ismét vérontásokra és zavargásokra vezetne. Az elnök azt hiszi, hogy elérkezett az az idő, hogy a kereskedelem és a civilizáció érdekében véget kell vetni a panamai véres polgárháborúknak.

A német-orosz kereskedelmi szerződés.

Berlin, jan. 5. A «Berliner Tageblatt» közli, hogy a német-orosz kereskedelmi szerződésnek a gabona- és a szarvasmarha-vámtelekre vonatkozó tárgyalásai diplomáciai uton fognak folyni.

Szt. ájk.

Barcelona, jan. 5. Számos munkás, kiket a hajólegénység kiegészítésére toboroztak, csatlakozott a sztrájkolókhöz. A sztrájkoló spanyol munkások a kormányzó beavatkozását kérték, aki tanácskozott a tengerészeti vállalatok képviselőivel. A tanácskozás megoldásra nem vezetett. Az egész hajózás szünetel és a károk nagyok. A sztrájkoló, szám szerint mintegy 13000-en, az összes hajómunkások szövetségését akarja létrehozni.

NAPIHIREK.

Budaöpest, január 5.

— (Időjárás.) Európa keleti felét magas, nyugati felét pedig alacsony nyomás borítja. Európa hideg és jobbra száraz jellegű időjárása alig változott, kiterjedt esőzések csupán Francia- meg Olaszországban voltak.

Hazánkban az idő tulnyomóan derült és hideg. A hőmérséklet az ország legnagyobb részében — 6-0 C. fok alatt van. A délvidekről erős szeleket jelentettek.

Jóslat:

Hideg és tulnyomóan száraz idő várható.

Hőmérséklet: — 4-1 C. fok.

— (Miniszteri tanácsos.) A király bellyei Richl Gyula miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— (Új kamarás.) Bécsből jelentik nekünk, hogy ő felsége Széchenyi István gróf magyar főrendnek és a 9. huszárezred tartalékos hadnagynak díjmentesen adományozta a kamarási méltóságot.

— (Fadrusz János emlékezete.) Pozsony város Fadrusz János budapesti szobrára 1000 koronát szavazott meg. Egyben elhatározták, hogy Fadrusznak szülővárosában, Pozsonyban is állíttassék emlék.

— (Meggyilkolt országgyűlési képviselő.) Nagyikindáról táviratozza tudósítónk, hogy Eremita Pál nagyikindai ügyvédet, Nagyikinda országgyűlési képviselőjét ma délelőtt két paraszt meggyilkolta. Sétája közben vasbotokkal támadtak rá s oly erős ütésekkel mérték fejére, hogy rögtön meghalt. A két paraszt boszúból követte el a gyilkosságot. A dús gazdag Eremita ugyanis anyagi romlását idézte elő a tetteseknek, akik elkeseredésükben követték el a véres

tettet. A képviselőház háznagy hivatalához ez ideig nem érkezett hivatalos jelentés a gyilkosságról. — Másik távirati tudósítás a következőket jelenti:

Eremit Pál országgyűlési képviselőt ma délután két parasztlány, névszerint a *Sibul* testvérek, nyílt utcán megölték. Őször rálőttek a képviselőre és mikor az egy üzletbe akart menekülni, a lépcsőről lerántották és vasbotokkal verték agyon. Az áldozat agyveleje az ütések következtében *lilocsant*. A merénylők apjának hosszú pere volt Eremit ellen, melyet elveszített és a fiuk boszút akartak állani. A tetteseket letartóztatták. A gyilkosság híre a városban nagy izgatottságot okozott.

Eremit Pál született Moholon, Bács megyében 1814-ben. Jogi tanulmányainak befejezése után ügyvédi gyakorlatot kezdett Nagykikindán, de emellett mindig buzgó közgazdasági tevékenységet fejtett ki. Ugyan az igazgatója volt a nagykikindai takarékpénztárnak. A görög-keleti egyház ügyeiben is tevékeny részt vett, világi tagja volt a bácsi görög-keleti püspökség közgazdasági bizottságának. Az 1901. évi általános választások alkalmával szabadalvú programmal képviselővé választották.

— (A chicagói tüzkatasztrófa.) Az ötszáznyolcvanhét halott közül eddig ötszázkilencet már felismertek. A chicagói színházak igazgatói a lapokban nyilatkozatot tesznek közzé, hogy a jövőben pontosan alkalmazni fogják a törvényt által előírt óvintézkedéseket. A lapok hasábos tudósításokat közölnek *Muldon* római katolikus püspök hősiességéről. Muldon még akkor sem akarta elhagyni a színházat, amikor már az élete is veszedelmében volt. A tüzoltók és rendőrök erőszakkal vitték el néhány perccel később azon a helyen, ahol állott, összeomlott egy fal, amely, ha ott marad, eltemette volna. A chicagói protestáns püspök szintén részt vett a sebesültek mentésében. Az összes színházak mindaddig zárva maradnak, amíg a hatóság nem konstataálja teljes tűzbiztonságukat.

— (Protestáns bál.) Az idei protestáns bált január 16-án tartják meg a Royal-szálló termében. A háziasszonyi tisztet báró *Dániel Ernő* vállalta el. A rendezőbizottság *Dániel* Tibor báró orsz. képviselő elnöke alatt nagy tevékenységet fejt ki a bál sikere érdekében. A hírlapírók nyugdíjintézete részére a bizottság nagyobb összeget szavazott meg. A bálra szóló meghívókat már szétküldték s mindazok, akik arra izényt tartanak, de ezideig tévedésből még nem kaptak, forduljanak dr. *Szednics Zoltán*hoz, (VIII. ker. Csokonai-utca 8-b) a rendezőbizottság pénztárosához.

— (Házasság.) Szentmiklósi és óvári gróf *Pongrácz* Rudolf nagybirtokos, es. és kir. tartalékos huszárhadnagy január 9-én délelőtt tízedik órákor vezeti oltárhoz Kolozsváron a Mátyás-téri római katolikus templomban *Dorgó* Mariskát, *Dorgó* Albert kolozsvári kir. közjegyzőnek, az ottani szabadalvú párt elnökének leányát.

— (Teaestély Veres Pálné szobra javára.) Veres Pálné szobra alapja javára előkelő hölgyek a Sándor-utcai régi országházban esütőre, január 7-én d. u. 6 órákor táncos egybekötött teaestélyt rendeznek, mely alkalommal a társaságot teával fogják megvendégetni és különféle szórakozásban részesíteni. Belépő díj: 2 korona.

— (Szobor Kinizsi Pálnak.) A törökverő *Kinizsi* Pálnak szobrot akarnak emelni veszprémi megyei honfitársaink *Nagypásonyban*, amely városi donációba kapta Mátyás királytól sok hősi tettéért jutalmul. Lelkes felhívásban fordulnak a nemzethez a szép cél érdekében s arra kérnek mindenkit, hogy adakozzék a hő felállítandó szobrára. A felhívást *Kolossy* József, Veszprémi megye főispánja, mint a Kinizsi-szoborbizottság elnöke, dr. *Óvári* Ferenc országgyűlési képviselő, elnök, *Németh* Gábor és *Finke* József jegyző írták alá.

— (Ongyilkos énekesnő.) Reichenbergben az éjszaka főbe lötte magát Hasenluss Leona bécsi énekesnő, aki vendégszereplésre jött oda. A boldogtalan énekesnő, akit viszonzatlan szerelme ejtett kétségbe, a halál ai vívdik.

— (Gyászrovat.) Dr. *Halasy* Vilmos, Veszprémi megye nyugalmazott tiszti főorvosa, meghalt a fővárosban hosszas szenvedés után életének 75. évében. Az elhunyt a szabadságharcban, mint főhadnagy küzdött. Veszprémi megyében úgy politikailag, mint társadalmilag nagy szerepet játszott.

Berlinből jelentik: *Jolly* titkos tanácsos, a Charité idegklinikájának igazgatója, ma délután szívszélhűdés következtében elhunyt.

Aranyos-Maróthról jelentik: *Chabada* József, Környöcbánya volt orsz. képviselője és mostani polgármestere, ma Környöcbányán elhunyt.

— (A vasuti útmutató új alakban.) A «Vasuti és Közlekedési Közlöny» kiadásában megjelent egy újabb kis menetrend, amely csupán a magyar királyi államvasut, a Kassa-Oderbergi vasut, a Déli vaspályát és a többi hazai vasut menetrendjét tartalmazza és egyúttal ezeknek közös hivatalos menetrendkönyve. A könyvecske igen ügyesen csoportosítja az összes helyi érdekű vasutakat, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság, a Dunagőzmozgató-Társulat menetrendjeit is és azoktól kivonatolva hozza az idevonaakozó személy- és podgyászdíjszabásokat. Ara térképpel együtt 30 fillér és a Vigadó-téri központi menetjegyirodában kapható.

— (Színházi botrány.) Olmützben tegnap nagy botrány volt Lohengrin előadása közben. Az igazgató egy kedvencével töltött be egy szerepet a régi szereplő helyett. Ezen aztán módfelett megbosszankodott a közönség és olyan nagy lármát csapott, hogy a rendőrségnek kellett a rendet helyreállítania.

— (Boda merénylője.) Megirtuk, hogy *Gottfried* Béla rovott multu pinécér Fiumében, ahol betöréses lopás miatt fogták el, az ottani vizsgálóbíró előtt azt a szenzációs vallomást tette, hogy szeptemberben ő követte el *Boda* István pénzeslevélhordó ellen a gyilkossági merényletet s ő rabolta ki. A budapesti rendőrség kezdetül fogva nem igen adott hitelt a szimuláns természetéről ismert tolvaj önbéismerésének. A továbbiak *igazolták* is e föltevést. A napokban ugyanis felhozták Budapestre *Gottfried* s itt, a vizsgálóbíró előtt vissza is vonta vallomását. Azt mondta, hogy hírnévre akart szert tenni s ezért váltalta magára a merényletet. A nyomozás különben, vallomásától teljesen függetlenül, szintén kiderítette, hogy nem lehet azonos a merénylővel, akihez a tanuk vallomása szerint nem is hasonlít.

— (Hajsza egy patkány után.) A párisi II. ik büntetőtörvényszék termében mozgalmas s vig jelenet játszódott le a napokban. A vádlottak padján három asszony ült, akik tolvajlás miatt kerültek a bíróság elé. A tárgyalás alatt egyszerre felsikoltott az egyik asszony s a következő pillanatban mind a hárman a padokra ugáltak. A bírő nem tudta mire magyarázni a jelenetet s erélyesen rendreutasította a három asszonyt, akik egy patkány miatt rémültek meg annyira. A bírő hivatása magasztán adta ki a parancsot:

— Teremőr, ölje meg a patkányt! A vádlottak mellett álló teremőrök kihúzták kardjukat s az illetlenkedő patkány megölésére teljes komolysággal hozzáláttak. Am a sunyi állat, «akik nem érezte magát bűnösnek, nem egyhamar hagyta magát a bírő rendelkezés alávetni. Befutott a közönség közé, ahol nagy rémületet okozott, úgy, hogy pár pillanat alatt vad kavarodás támadt a teremben. Végre sikerült elfogni a patkányt s ezzel a kedélyek lecsillapultak s ez a kis incidens kedvezőbb ítéletre hangolta a bírőt, aki kisebb büntetést mért a három asszonyra.

— (Örökösök kerestek!) A tavaly elhunyt nyitrai püspök, *Roskoványi* Agoston hagyatékaképpen a nyitrai adóhivatal 20.000 koronát kezel. A nyitrai járásbírósg felhív a az ismeretlen örökösöket, hogy amennyiben erre az összegre bármely jogcímen igényt formálnak, jelentsek be igényüket március 15-ikéig a járásbírósnál vagy *Riszner* Károly ügygondnoknál Nyitra.

— (Börtönre ítélt képviselő.) Berlinből táviratozza tudósítónk, hogy Seybelt képviselő, akit a müncheni törvényszék okmányhamisításért börtönbüntetésre ítélt, levelet intézett a birodalmi gyűlés elnökségéhez s abban lemondott képviselői mandátumáról.

— (Belépés a macedoniai csendőrségbe.) Prágából táviratozzák, hogy az ott állomásozó ezredekben az altisztek előtt kihirdették, hogy azok az altisztek, akik be akarnak lépni a macedoniai csendőrségbe, három évi szabadságot kapnak.

— (Betiltott szociálista gyűlés.) Nagybecskerekéről jelentik: S erb-Itteben a szociálisták vasárnap népgyűlést hirdettek. A napirend: szabad halászat, szabad vadászat és fejenként négy hold föld lett volna. A főbíró, miután a napirend nem lett bejelentve, a gyűlés megtartását betiltotta. Az e miatti nyugtalanság annyira fokozódott, hogy egy század katonaságot kellett kivezényelni. Ezen intézkedés folytán a rend helyreállott.

— (Lefejezte a gép.) A Sarkantyus-utcában levő Wodianer-féle nagy nyomdai vállalatban ma halálban megrendítő szerencsétlenség történt. *Wenger* Jakab gépmunkást saját vigyázatlansága következtében megölte a gép. A szerencsétlenség két óra után történt, amikor Wenger olyan közel ment az egyik gép lendítő kerekéhez, hogy az elkapta a fejét és egy pillanat alatt leszakította törzséről. A szerencsétlen ember csak egy iszonyu, vérfagyfalo kiáltást hallatott és szörnyet halt. A borzasztó eset hatása alatt a gépterem személyzete rémülten futott össze. Megállították a gépeket és a nagy lendítő kerekeket és telefonon a borzalmas szerencsétlenség színhelyére hívták a mentőket és a rendőrséget. Megjelent a szerencsétlenség színhelyén a központi soros vizsgálóbíró is, hogy a vizsgálatot nyomban megarthassa a helyszínen. A mentőknek már nem akadt dolguk, mert a szerencsétlen *Wenger* halott volt. A vizsgálat megállapította, hogy sem a nyomdatulajdonosokat, sem a gépmestert felelősség nem terheli a szörnyű szerencsétlenség körül, mert a boldogtalan *Wenger* maga volt a hibás, hogy annyira közel ment ahhoz a lendítő-kerekhez, amely egy rántással bekapta és levágta a fejét. *Wenger* huszonöt éves fiatal ember volt és családját é tartotta. A Wodianer-cég bir szerint gondoskodik családjáról. *Wenger* holttestét beszállították a törvényszéki orvostani bonctani intézetbe.

— (Amikor a rendőrtől lopnak.) A berlini 7-ik rendőrkerület főnökének lakásán tolvajok jártak a napokban s ezer márkát s több rubaneműt vittek magukkal.

— (Az elbocsájtott írrok boszúja.) *Német-Poruba* lipómezei községben a minap borzalmas vérengzési viit véghe *Hamsz* György elbocsájtott községi írrok. Elbocsátása miatt boszút akart állani a jegyzőre és a bírőre s ezért revolverrel föllegyverkezve beállított a jegyző szobájába. Először a jegyzőre lőtt, a polív azonban *Szanka* Béla segédjegyzőt találta halálosan, aki akkor éppen a jegyzővel aláíratott valamit. A lövés után a jegyző is, a bírő is a merénylő felé ugrottak, de akkor a második lövés is eldőrdült s a golyó a bírő hátba találta. A zajra összefutott az egész községi személyzet, mire a merénylő ugra elsütötte fegyverét. Most Dobrin Antal községi szolgát találta el. A gyilkos ekkor futásnak eredt s menekülés közben maga ellen fordította a revolvert, amely azonban nem sült el. Hosszas hajsza után elfogták és annyira összeverték, hogy csak nagynehezen tudták eszméltre hozni. A segédjegyző azonnal meghalt, a bírő és a községi szolga haldoklik. Az ügyészséget táviratban értesítették az esetről.

— (Egy kereskedelmi alkalmazott merénylete.) Temesvárról jelentik: A temesvár-józsefvárosi hetipiacon *Markó* József kereskedelmi alkalmazott háromszor rálőtt volt főnökére, *Lojarovics* Mihályra, mert őt elbocsátotta. Lövései nem találtak. A merénylőt elfogták.

— (A téli fürdővadász budai Szent Lukács-fürdőben.) December hóban számosan keresték fel a külföldről és belföldről a Szent Lukácsfürdőt, melynek forrómeleg kénforrása és természetes ásványvizsápfürdője télen is rendelkezésre áll a szenvedőknek enyhülést és gyógyulást nyújtva. A téli vendégnyor eddig összesen 1131 fürdővendéget mutat ki.

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemebb használt. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: Lux Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. Egger Leó, Váci körút 17., Török József, Király-utca és Andrássy-ut., Karischmaroff A., Népszínházszemben, Fodor J. Sas-drogueria, Kerepesi-ut., Gara és Roth, József-körút 74., Fodor Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körút 10., Molnar és Moser, Koronaherceg-u., Neruda Nandor, Kossuth Lajos-utca, Szécs Lajos, Andrássy-ut 74., Reiner és Társa, Buda, II., Fő-utca 12.

Felemlítjük azok közül, akik december hóban ott laktak, a következőket: Ulbing Ernő polgármester Velden, Mintz B. Simon és családja Mendzssetz (Uroszország), Soutzo G. Sándor herceg Berlad (Románia), Jancu Izsák, Emil és Sadi, Pozzi Kamillo Bukarest, báró Kapri Nicolae és neje Roman, Alaci H. Anton Panciu, Ristic Kosta és Kohen Gabriele Belgrad, dr. Gociu Georges Russ, Griffin Katalin, London, Rozsa Péter ref. tanító és neje, Polgárdi, Jenkovic Vasza plebános, Irzuevci, Reviczky László százasos Debrecen, Jekel Barna tanító Aranyosmárhóly, dr. Deák Sándor fogalmazó Czófalu, Cukor László gyáros Arad, Cséffy Katalin földbirtokosné Debrecen, Lelkes Gyula és Károly Jászapáthi és még számosan, kik táradalmait kipihenték, egészséget acélozták és kellemesen szórakoztak a kiváló budai gyógyfürdőben. A szórakozásról télen is kellő módon van gondoskodva, így a gyógyteremben minden héten több estélyt rendeznek, melyek némelyikén a hangulat annyira emelkedik, hogy a vendégek új családtagjai táncra kelnek, mi a közönség nemzetközi jellegénél fogva szép és rendkívül érdekes látványt nyújt.

— (Női gyászruhák.) Gyászestetek alkalmával ajánljuk Horváth és Halasz női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és alhossza.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az «Aranyvirág» ötvenedszer. Huszka Jenő és Martos Ferenc operettje, az «Aranyvirág» szerdán, január 8-án éri meg ötvenedik előadását a Királyszínházban. A szerdai ünnepi előadás, amely iránt igen nagy az érdeklődés, az operett teljesen a bemutatkozó előadás szereposztásával kerül színre. — Szerdán délután a «Makrancos hölgyek» (Lizisztrata) kerül színre mérsékelt helyárral. A pompás Lincke-operett, amelynek 25-ik előadása szombaton lesz, a hét összes estét lefoglalja.

* Francia operette-előadás. A farsang az idén kitűnő párisi művésztsásgot hoz Budapestre. Ugyanis Mily-Mayer k. a. a párisi Bouffes-Parisienszínház primadonnája, Fursy, a híres chansonnier és Blasco, az eredeti rajz-humorista kisebb színész társasággal művészi körutra rándul és ez alkalommal Budapestet is érinti, ahol január 20-án, a Royal termében egyetlen előadást rendeznek a következő műsorral: Tic a tic, vizjáték egy felvonásban. Vagyis előadások különböző francia chanssonokkal és Re-Carmen operette egy felvonásban. Megjegyzendő, hogy bármily vig termézetű a műsor, bátran meghallgathatják a fiatal leányok is, mert minden frivolitás ki van zárva. A francia operette-előadásra jegyek kizárólag Méry Bélánál kaphatók.

* Hírek a Király-Színházról. Holnap, szerdán délután a Király-Színházban a «Makrancos hölgyek» kerül színre mérsékelt helyárral. Ezen az előadászon Lizisztrata szerepét Dóri Margit fogja vendég gyanánt eljátszani. A Király-Színház összes személyzetét most két darab előkészületei foglalkoztatják, az egyik a «Hősök» Bernhard Shaw komédiája, a másik a «Zárda titka», Konti József és Pásztor Árpád operettje.

* Hangversenyek. Rosenthal Mór, a világhírű zongoraművész, kinek jövő pénteken, január 8-án a Royal-teremben tartandó hangversenyt már jeleztük, a következő műsorból küldte be hozzánk: Beethoven Szonata e-dúr op. 109, Chopin Szonata b-moll op. 35, Rosenthal 10 Változat, Schubert Deux moments musicaux, Poldini Humoresk ötvenedik ütemben, Heussell Nocturne, Rosenthal Papillons, Bécsi Carneval, — Carreno Teresa egy héttel Rosenthal után, január 15-én jelenik meg négy évi távollét után a Royal dobogóján és tényleg műsorból hoz magával. Beethoven-tól két szonátát ígér, azonkívül ott lesz Schumann remek c-dúr ábrándja, Chopintól három Polonaise, néhány Prélude és Etude Rubinstein több műve és Lisztnek egyik nagy darabja. — Marteau Henri párisi hegedűművész, a legközelebbi filharmoniai hangverseny vendége, kiről a német és angol sajtó egyhangúlag a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik, január 29-én önálló hangversenyt rendez a Royalban Biró Tilly operanékeső közreműködésével. Jegyek mind a három hangversenyre Méry Béla zeneműkereskedésében kaphatók.

* Sauer Emil zongoraművész, kitűnőbbi Chopin estélyén művészi játékával elragadtatta a közönséget, özkivánatra pénteken január 15-én este 7 és fél

órakor a fővárosi Vigadó kistermében ismét egy Chopin estélyt rendez részben új műsorral, amelyre jegyek már most a «Harmonia» zenemű- és zongora-kereskedésben Váci-utca 20. kaphatók.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Teljes ülések a felsőbiróságoknál. Ugy a kir. Kurián, mint a budapesti kir. ítélőtáblán ma délelőtt tartották meg az érvényteljes üléseket, amelyeknek lefolyásáról a következőkben tudósítunk: A kir. Kuria teljes ülése. Ma délelőtt 10 órakor tartotta meg a legfelsőbb bíróságunk ez évben első teljes ülést. Szabó Miklós v. b. t. tanácsos, a kir. Kuria ősz elnöke nyitotta meg az ülést, aki mindenekelőtt megköszönte a hozzáérkezett új évi üdvözléseket s ugyancsak üdvözölte az újév alkalmából a Kuria teljes ülést. Vita Sándor előadó ismertette elsőnek az elmúlt év ügyforgalmát, amelyről a következő adatokat közölük.

Polgári ügyek: Elintézendő volt 13 520 ügydarab, vagyis 1839-el több mint az előző évben. — Váltó ügyek: Elintézendő volt 2525, vagyis 257-el több, mint az előző évben. — Urbéri ügyek: Elintézendő volt 126, vagyis 4-el több, mint az előző évben. — Felsővizsgálati ügyek: Elintézendő volt 1105, vagyis 131-el több, mint az előző évben. — Büntetőügyek: Elintézendő volt 11 970, vagyis 644-el kevesebb, mint az előző évben. — Fegyelmi ügyek: Elintézendő volt 958, vagyis 207-el több, mint az előző évben. — Képviselőválasztási ügyek: Elintézendő volt 357, vagyis 611-el kevesebb, mint az előző évben. Összesen elintézendő volt 30 561, vagyis 1183-al több, mint az előző évben. Ezután a könyvtári bizottság évi jelentését és számadását vették tudomásul, amely után megválasztották az új bizottságot a folyó évre. E választásokkal a teljes ülés tárgysorozata kimérőlvén az elnök rövid záróbeszéddel berekesztette az ülést.

A budapesti kir. ítélőtábla teljes ülését Oberschall Adolf v. b. t. t., táblai elnök nyitotta meg, aki mindenekelőtt megköszönte az új év alkalmából hozzá intézett üdvözlő iratot s a maga részéről is melegen köszöntötte a bírákat. Ezután előterjesztette a múlt évi ügyforgalmat, melynek adatait a következőkben ismertetjük:

Polgári ügy elintézendő volt 10743, kereskedelmi és váltóügy elintézendő volt 3413, sommás felülvizsgálati ügy elintézendő volt 876, büntető ügy elintézendő volt 3307. Ezután kisorsolták a fegyelmi bíróságot az 1904. évre. Várhí Nyeviczkey Antal bíró adott elő több teljes ülési ügyet.

— Pezsgőgyárosok háboruja. Törley József pezsgőgyáros az utóbbi időben rájött, hogy egyes kávéházakban olyan Törley-vignettával ellátott pezsgők vannak raktáron, amelyeknek az ő gyárához semmi közük sem volt s egyszerű hamisítványok. De rájött arra is, hogy egyes pezsgőgyárosok az ő szabadalmazott bronzszínű perforált kupakjait utánnozzák s így a pezsgősüvegeket a megtévesztésig hasonlóvá teszik az ő gyármányaihoz. Ezen utóbbi ténykörölmény miatt szabadalmibitorlási pert indított a Pártos és Schön pezsgőgyáros-cég ellen, azzal vádolván a cég tagjait, hogy a perforált kupakokkal védjegybitorlást követtek el. Az elsőbíróság el is ítélte a Pártos és Schön céget, de a felebbviteli bíróság kimondotta, hogy a kupakok színének utánzása védjegybitorlást nem képezhet, mert a kupak csak csomagolásnak tekinthető s ezen az alapon felmentette őket a vád alól. Még mikor ez a per folyamathoz volt, Pártos Armin, a Pártos és Schön cég belfogja, az ügyet hékósen akarván elintézni, a múlt év június 24-én megjelent ügyvédjével a Törley-cég irodájában, hogy rávegye Törleyt a per visszavonására. Törleyt magát nem találta otthon s így az irodavezetőnek, Rainer Adolfnak akarta jövelele cöljút előadni. Ez azonban rátámadt:

— Hogy mer maga tisztességes irodába jönni, mikor magát ítélet nélkül kellene a váci fegyházba zárnai!

Ezen barátságatlan fogadtatás után a hékotárgyalások abbamaradtak s Pártos Armin a bántető járás-bíróságnál tett panaszt Rainer Adolf ellen becsületsértés vétségéért. A tárgyaláson — mely Nagel hűntető járásbíró előtt folyt le — Rainer tagadta, hogy megsértette volna Pártost, ő csak ridegen elutasította s nem akart vele tárgyalásokba bocsátkozni. Miután azonban a kihallgatott tanúk megerősítették Pártos panaszalóndásának valóságát, a bíró büntetésnek mondotta is Rainer Adolfot a becsületsértés vétségében s ezért negyven korona pénzbüntetésre és hatvan korona ügyvédi költség megfizetésére ítélte. Rainer az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

NYILTTÉR. *)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít SOLT LAJOS tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Főlvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közöltökért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Uj gazdakör Temesmegyében. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület rövid újjászervezése óta most alakította meg a huszonkettedik gazdakört, még pedig Orczyfalván, ahol a központot Milick Sándor egyesületi segéd-titkár képviselte, aki hatáson szakvakban ecsetelte a gazdakörök szükségességét. Az új gazdakörnek máris 86 tagja van.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 35.000 métermázsa tartott áron.

Készáruféltet.

Buza:

Tiszavidéki: 300 mm. 80 k. 8.45 korona, 1400 mm. 81 k. 8.425 korona, 200 mm. 81 k. 8.37 korona, 1100 mm. 81 k. 8.30 korona, 1400 mm. 78 k. 8.30 korona, 100 mm. 81 k. 8.40 korona, 600 mm. 80 k. 8.42 korona, 400 mm. 80 k. 8.35 korona, 300 mm. 80 k. 8.375 korona, 300 mm. 80 k. 8.30 korona, 100 mm. 80 k. 8.275 korona, 600 mm. 80 k. 8.35 korona, 500 mm. 80 k. 8.30 korona, 100 mm. 79 k. 8.325 korona, 100 mm. 79 k. 8.35 korona, 600 mm. 79 k. 8.325 korona, 200 mm. 79 k. 8.30 korona, 200 mm. 79 k. 8.325 korona, 200 mm. 79 k. 8.25 korona, 200 mm. 78 k. 8.25 korona, 700 mm. 78 k. 8.30 korona, 100 mm. 78 k. 8.25 korona.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 80 k. 8.30 korona, 100 mm. 80 k. 8.25 korona, 550 mm. 79 k. 8.15 korona, 100 mm. 79 k. 8.30 korona.

Bácskai: 100 mm. 76 k. 7.75 korona.

Adar: 3600 mm. 76 k. 8.0875 korona.

Felsőmagyarországi: 250 mm. 77 k. 7.95 korona, 200 mm. 77 k. 7.95 korona.

Szerb: 7000 mm. 73 k. 7.45 korona, 5100 mm. 75 k. 7.45 korona.

Raktárán: 2000 mm. 78 k. 8.125 korona, 200 mm. 78 k. 8.30 korona.

Rozs: 500 mm. 6.425 korona, 400 mm. 6.425 korona, 300 mm. 6.425 korona, 100 mm. 6.375 korona.

Zab: 200 mm. 5.65 korona, 100 mm. 5.50 korona.

Tengeri: 300 mm. 4.875 korona.

Lóhere: 30 mm. 68.— korona, 140 mm. 56.50 korona.

Érték-tőzsde.

Az előtőzsdén kedvezőbb külpolitikai jelentésekre szilárd volt az irányzat, de az üzlet folyamán ismét gyengülés állott be. Délben kevés volt az üzlet s a helyi piac értékei gyengültek. A Budapesti Közuti vasut részvények aránylag magasabban voltak tartva.

Az előtőzsdén jegyztek:

Osztrák hitel	680.—	678.—	677.50	—
Magyar hitel	768.—	767.—	766.—	—
4% koronairadék	90.—	90.—	90.—	—
Leszámitolóbank	453.50	453.50	—	—
Jelzálogbank részv.	520.50	520.50	—	—
Rimamurányi	498.—	498.—	498.—	—
Allamvasut	669.—	668.—	66.60	—
Budapesti Közuti	591.—	591.—	59	—
Városi villamos	324.—	324.—	324.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	677.50	—	—	—
Magyar hitelrészv.	766.—	—	—	—
4% koronairadék	90.05	—	—	—
Leszámitolóbank	453.50	—	—	—
Jelzálogbank részv.	520.50	—	—	—
Rimamurányi	498.—	—	—	—
Allamvasut	668.25	—	—	—
Budapesti Közuti	590.—	591.50	—	—
Városi villamos	324.—	—	—	—

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövegmellényekben. Mértékszerű megrendésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1904 január hó 6 án.

M. kir. Operaház.

Sába királynője.

Nagy opera 4 felv. Zenéjét szerzette: Goldmark K. Kezdeté fél 7 órakor.

Nemzeti színház.

Délután rendes helyárrakkal:

Fedóra.

Dráma 4 felv. Irta: Sardou Victorien. Kezdeté fél 3 órakor.

Este rendes helyárrakkal:

Rabszolgák.

A Magy. Tud. Akadémia által a Karácsonyi díjjal jutalmazott drámai költemény. Irta: Palágyi Lajos. Kezdeté fél 8 órakor.

Népszínház.

Délután mérsékelt helyárrakkal:

Rip Van Winkle.

Operett 3 felvonásban. Zenéjét szorzó: Planquette. Kezdeté fél 3 órakor.

Este rendes helyárrakkal:

Blaha Lujza vendégtelléptével.

A tól leány.

Népszínmű 3 felvonásban. Kezdeté fél 8 órakor.

Vigszínház.

Délután mérsékelt helyárrakkal:

A teknősbéka.

Gauzillót bohózat. Kezdeté 3 órakor.

Este rendes helyárrakkal:

Józi.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.

Délután mérsékelt helyárrakkal:

Makrancos hölgyek

Operett 2 felvonásban. Zenéjét szerző Lincke. Kezdeté 3 órakor.

Este rendes helyárrakkal:

Aranyvirág.

Operett 3 felvonásban. Irta: Martos Ferenc, zenéjét szerző: Huszka Jenő. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Délután mérsékelt helyárrakkal:

Berlini élet.

Három felvonásban, 170 színes képpel és 20 mozgóképpel. Irta Németh Péter. Kezdeté 4 órakor.

Este rendes helyárrakkal:

A modern asszony.

150 színesen vetített képpel és 15 mozgóképpel. Irta: Rath István. Kezdeté fél 8 órakor.

Schoffola Ernő A ruggantagártás meghonosítója
Budapest, VI., Andrássy-ut 2.
Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre
árjegyzék ingyen.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. szám.

Igazgatóság: Leltner és Keleti.

Ma nagy újdonsági estély!

11 órakor! ————— 11 órakor

Az élet komédiája.

I. kép. A búneset. Paródia írta: Caprice, rendező: Rott S

Ezt megelőzi!

Fél 10 órakor!

Hivatásos szerelem.

Bohózat, írta Szatir, rendező: Steinhardt G.

A remek téliertben reggeli 5 óráig **Munczy Lajos** zenekara hangversenyez.

RAUCH EDE

„HELIOS“ fényképészeti mű terme

fényképek életnagyságban

Budapest, Nagymező-utca bejárat Király-utca 52. sz. a.

1 darab életnagyságú Bromidplatin fénykép
passepapírral kerettel ..... 3.- kor.

6 minon fénykép ..... 1.- „

6 visit „ ..... 2.- „

6 kabinet „ ..... 4.- „

6 makart „ ..... 5.- „

mind a legfinomabb szavított kivitelben. Vasár- és ünnepnap este 8 óráig nyitva. Felvételek esős időben is eszközölhetők este 8 óráig villanyfény mellett. Megrendések minden fénykép után is eszközölhetők.

Ügyünkök mindenütt kerestetnek.

Magy. kir. államvasutak.

117.230/903. szám.

Hirdetmény.

Pusztá-Pogony kitérőnek a kocsirakományi teheráru forgalomra való megnyitása.

A m. kir. államvasutak miskolc-füleki vonalán Bánréve és Putnok állomások között fekvő, eddig a közforgalom részére be nem rendezett Pusztá-Pogony kitérő oly kocsirakományi teherárukra nézve, melyeket a szabályok értelmében a feladásnál, illetve a kiszolgáltatásnál raktári mérlegem nem kell mérlegelni. 1904. évi január hó 1-től kezdve a közforgalomra megnyitattik, azon további korlátozással, hogy ezen kitérőn a kocsirakományi teheráruk raktározása nincsen megengedve s azoknak a fuvarszekerekről közvetlenül a vasuti kocsihoz vagy viszont való be- vagy kirakását a díjszabás I. részében, vagy közzétett hirdetményekben esetről-esetre megállapított rakodási idő alatt, a teljesítményért minden megtérítésre való igény kizárásával a felek saját költségükön tartoznak végezteni.

Az ezen kitérőről vagy kitérőre szállítandó kocsirakományi teheráru után a m. kir. államvasutak vonalait illetőleg, amennyiben ezen kitérőre nézve a helyi árudíjszabásban állomási díjtelek állanak fenn, ezen díjtelek minden egyéb esetben pedig a nevezett kitérő közvetlen kilométer távolságai utána a helyi árudíjszabás mérvadása szerint a díjszámítás táblázatok alapján eső díjtelek alkalmazatnak.

A nevezett kitérőről továbbítandó vagy oda rendelt küldemények feladása és kiváltása, valamint a kocsik megrendelése Putnok állomáson eszközölendő. Mután Pusztá-Pogony a helyi árudíjszabás (I. rész) VI. fejezete B) szakaszában (67. oldal) mint a közforgalom számára meg nem nyitott kitérő van kitüntetve s az állomási díjszabásokba az összes áruosztályokra vonatkozó díjtelekekkel van felvéve, az említett díjszabás 57. oldalán a 8. rovatban foglalt 3-as szám törliendő s ehelyett a 6. rovatba egy 2-es szám irandó; továbbá az állomási díjszabásokban a Pusztá-Pogonyra vonatkozó gyors- és darabáru díjtelek törliendők s az ezen állomás neve előtt foglalt 6-as jel úgy a díjszabásban, mint a kilométer mutatóban „P” jelző változtatandó.

Budapest, 1903 december hóban.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

Megjelent!

Szekrényi Lajos fordításában.

Lewis Wallace. Ben-Húr, regény Krisztusról, két diszes kötet, 290 és 397 lap, 101 képpel. Ára a két kötetnek 12 korona.

Senkiewicz Henrik. Quo vadis? regény Nero császár korából, két diszes kötetben 289 és 303 lap, 86 képpel. Lengyeiből és teljesen a lengyel eredeti szerint tartva. A két kötet ára 9 korona.

Senkiewicz Henrik. Volodyjovszki ur, (a kis lovagi tört.) regény a lengyel-török háború korából. A két kötet (290 és 283) lap ára díszkötésben 8 korona 40 fillér.

Dr. May Károly. Karácsony, Utazási regény. A 600 lapot tartalmazó kötet ára díszkötésben 6 korona.

Kaphatók a Magyarság kladóhivatalában.

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-u. 28.

Magyar királyi államvasutak.

186.463/903 szám.

Hirdetmény.

Bosna-adriai vasuti kötelék.

A «Vasuti és Közlekedési Közlöny» f. évi 119. számában a fumei braidica fatelepet illetőleg fennálló határozmányok módosítására vonatkozó hirdetmény helyesbítése.

A fentebb megjelölt hirdetményben foglalt következő szavak:

«és a boszna-adriai köteléki díjszabás II. rész 1. füzet 20—21. oldalán foglalt határozmányok 10—8. pontja
következőleg módosítandók:
«és a boszna-adriai köteléki díjszabás II. rész 1. füzet 22. oldalán foglalt B) szakasz 5. pontjának 2. kikezdése».

Budapest, 1903 december hóban.
A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magyar királyi államvasutak.

193.297—C/II. szám.

Hirdetmény.

Vasuti árudíjszabás egyrészt a magyar és osztrák vasutak, másrészt a németországi luxemburgi, belga és németalföldi vasutak között.

(Sajtóhiba-helyesbítések az 1903. évi február hó 1-től érvényes díjszabás I. rész, B) szakaszában és ennek 1904. évi január hó 1-től érvénybe lépő II. pótlékában.

A címben megnevezett áruforgalomban 1903. évi febr. hó 1-től érvényes díjszabás I. rész, B) szakaszában azonnali érvényre a következő sajtóhiba helyesbítendő és pedig:

a 185. lapon a takaróber kiszámítására szolgáló táblában a 101—200 kilométerig terjedő távolságban 1—2 drb t-karó használatánál fi etendő illeték a «fillér» rovatban 253 ról 353-ra helyesbítették.

Az ezen díjszabáshoz 1904. évi jan. hó 1-től érvénybe lépő II. pótlékban a következő sajtóhiba helyesbítettük és pedig:
a 30. lapon a 29 tétel 2. b) pontjában az osztályozás II. A. 2* II. díjsz.-ról II. A. 2* II. kül díjsz.-ra javítandó ki.
Budapest, 1903 december hó.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjazatik.)

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a. Elismert legjobb harisnyak.

Feltétlen szabott és olcsó árak. — Feltétlen szabott és olcsó árak.

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarországon minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközpontokhoz ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszshelyet beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszshelyre felül még 40 fillér küldendő.

Brázay-féle sóshorszesz.

Használati utasítás minden üveghöz mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

Kétszobás
Eladás február 1-én átadó elutazás miatt. VI., Szondy-utca 74. Macsotai Sándor.

Törlesztéses készpénz-kölcsönt
Földbirtokokra, valamint budapesti bérházak, hárszesek, telkek stb. tővábbá környékbeli ingatlanok II. és III. k. tételére 4-7%-os kamattal mellett: személyhitelt kezessé és kezessé nélkül minden hitelképes egyénnek havi vagy negyedévi törlesztésre gyorsan és pontosan eszközöl a Központi Hitelforgalmi Intézet VII., Akácia-utca 10. Levélbeli felvilágosításra válaszshelyre küldendő.

Licht Mór
uri- és női cipész-mester
Budapest, Váci-körút 55.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkben a legolcsóbb árban. Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltenek.

Egy villa
szabad kézből eladó Rákosszent-Mihály, Lajos-u. 396.

Pénzkölcsönt!

Kis- és nagybirtokoknak, kinek birtokait nagy kamatu adóság terbeli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly nézettel, melyre csak 4% kamattal fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztésre adós bármikor felmondható a pénzügyintézet azonban nem mondható fel, teljes bizalommal forduljon

Grünsfeld S.-hez
Budapest, Király-u. 23. sz.

1 forint
heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Használó férfiruhákat
fehérnemű stb. veszek legmagasabb árban. Singer, Lujza-utca 15.

Függönyök
felrakását, diványokat, fotelokat, matracokat, ablakpannákat olcsón elkészítik háznál. Unsavszky Nándor, Práter-utca 68.

Domonkos Lajos

uri és női cipész mester
Budapest, Teréz-körút 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkben a legolcsóbb árban. Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltenek.

Jelszó: pártoljak a hazai ipart!
Orlik András
cipész-mester
Budapest, VII., Csömöri-ut 22.

Ajánlja dusan felszerelt saját műhelyében készült uri-, női- és gyermek-cipők raktárát. Férfi-cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 frt. Női cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 frt. Gyermekek-cipők 1 frt 20 kr.-tól feljebb. Mértékszerű megrendelések a legújabb divat szerint a legolcsóbb árban számíthatnak. Javítások gyorsan s fontosnak eszközöltenek.

Gyermek és női ruha
készítését olcsón elvállalom. Logódy-u. 104. ajtó 5. Buda.

Legolcsóbb bevasárlási forrás.

SZELLO R.
saját készítményű uri-, női- és gyermek cipő-raktára
Budapest, Csömöri-ut 12. sz.
(Keleti pályaudvarral szemben.) Mértékszerű megrendelések pontosan készíttetnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltenek. Javítások elfogadhatók.

DRESZMANN KAROLY
BUDAPEST

borotva homorú-készítő- és villanyborotva - Különleges-szerű tüzet borotváló- és lodrázati-cikkben. — Nagy raktár angol és svéd borotvákban. — Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rottenbiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Butort
és kárpitos munkákat részletesre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Ingyenesen
közvetíték minden a világon! válaszshelyre kérek. «Telegia» Marosludason.

Alapos oktatást

a francia-, angol-, olasz-magyar- és német-nyelven (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. Kitűnő referenciák, VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. ajtó.

Díjtalanul

meglátogatok kezesség nélkül kölcsönüggekben önálló, hiteles egyéneket diskrejt gyorsabb lebonnyolítás céljából. Ajánlatok — Állás, foglalkozás megjelölésével — Alvinoy Sz. Képiró-utca 11. küldendők. Válaszshelyre.

Bloch S.

okl. tan- és gyakorló-könyvelő. Erzsébet-körút 52. képez felnőtteket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és közép-könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levelezéssel sajtálthatják el a könyv-vitelt.

Legszebb.....LEGJOBB.....LEOLCSÓBB.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY 3 KIVEHETŐ MATRACCA 10 FT. I. CÉLSODRONY 1. ÁGYBETÉT 5 FT.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek, nem felszólások kicsérlettelnek, vagy a pénz visszaadatik.

I. Angol férfi- és gyermekruha-áruház.

Olcsó, szolid árak! Pontos kiszolgálás! Saját készítményű férfi- és gyermekruha-áruház.

Magyar gyártmány!

ASZÓDI S. * és TÁRSA

férfiszabó-mester.

VIII., Kerepesi-ut 41. (Adria-szálló épület.)

Nagy választék angol és francia divatkeimekben. Mérték szerinti megrendeléseket az általában elismert 14 frt árakban a legújabb divatkeimekből készíttetnek. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek. 126

Budapest legnagyobb szőnye bevasárlási forrása. Óriási raktár divatos Szukunsz Sztóla gallérokban. Viszont eladónak ritka alkalom.
TSUK MIKSÁNAL, ANDRÁSSY-UT 31. sz. KIRÁLY-UTCA 38. sz.

Elegáns női ruhákat

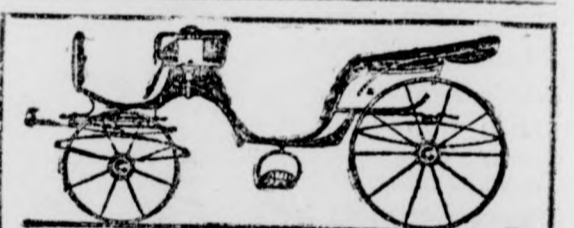
készíték saját műtermemben mérték után 15 és 18 frt-ért. A 18 frt-ás ruhák 2 frt 50 kros divatszövetből készülnek. — Elegáns Cibelin-Costum, reformálj és Paletó, a téli divat dísz 15 és 18 frt. — Elegáns angol és francia Szalontóitettek 18—20 frt és teljebb. Téli kabátok és Paletók, finom fekete posztóból elegáns kivitelben 7, 8, 10, 15 frt. — P. nyolcszögű flanel vagy barchetból 3 frt 10 kr., 4 frt 20 kr. — Ingblou ok flanel vagy barchetból 90 kr., 1 frt 20 kr., 1 frt 40 kr. — Divat ingblouk atlasz flanelből 1 frt 90 kr., 2 frt 20. — Finom kocka és sávos szövetekből 1.60—1.90 frt, 2 frt 20 kr., 2 frt 80 kr., 3 frt 80 kr. Vidéki megrendelések lelkiismeretesen eszközöltenek. Mérték megadás felőbbség, alsóbbbség, ujjá hossza vagy egy jól elő derékes ajhozaza beküldendő.

BRUCK ZSIGMOND
CSENGERY-UTCA 35. Andrássy-ut 61. sarok.

Bámulatos egy «Columbia» grafon hangtisztasága és tiszta hangkijetése, erőssége! «Columbia» lemezek utólrhetetlenek!! Párisi viágkiállításon «Grand Prix»-el kitüntetve. — Kis lemez K 2.50, nagy lemez K 5.—, «Columbia» (Hartguss) hengerek K 1.75.

Wiegand és Társa BUDAPEST, VIII., Aggteleky-utca 17. sz.

ZSIGMONDI KAROLY kocsigyártó
Budapest, IX. ker., Imre-utca 3. sz. alatt. (A Központi vásárcsarnok közelében.) — Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld. — 1033 Múzeum-körúti raktárát beszüntette. Használt kocsikat beveserél, javításokat elfogad

SCHMIDT M.
szőlőgyár, 6. nyerges és bőrdobos
Bpest, VIII., Kerepesi-ut 23.
Kocsizó- és lovagló-szerszámok.
97 Mindennemű utazóbőröndök.
Megrendelések és javítások pontosan és jutányosan eszközöltenek.

Kacagtató székelyhistoriák
„GOBESAGOK” II. KIADÁS
Postaköltséggel együtt 1K.40F. ért
Küldi: PÉTERFY TAMÁS BUDAPEST, K. ker. 12.

Figyelem!

Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vásárló, ki 12 forintot meghaladó rendelését tesz, a saját urképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen

készít hű kivitelben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltségünket, 1 frt 50 krt számítunk.

Az ipar 12 forint 1 drab összeveszhető vaságy acélsodrony-betéttel, 3-retű matraccal és terítővel.

csodája! 12 forint 50 krajóer egy darab súlypaplan fodorral és zaobbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis
GICHNER CESTVÉREK BUDAPEST,
Múzeum-körút 27.

Pa-lan- és matraccyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.
— Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

BUTOROK

a legegyszerűbbtől a legújabb kivitelig legjutányosabban kaphatók egy készpénzért, mint részletfizetésre. **MEHRENTREU és FUCHS** testvéreknél Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy-ut közlőben). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.